

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. gegužės 21 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2018/0196(COD)

6674/21
ADD 3

FSTR 21
REGIO 36
FC 9
SOC 122
PECHE 75
CADREFIN 122
JAI 237
SAN 119
CODEC 295

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMO PROJEKTAS

Dalykas: Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija siekiant priimti EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTĄ, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės
– Tarybos motyvų pareiškimo projektas

I. IVADAS

1. 2018 m. gegužės 29 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR)¹. Pirminiame BNR pasiūlyme buvo nustatytos bendrosios nuostatos dėl septynių fondų, kuriems taikomas pasidalijamasis valdymas: Sanglaudos fondo, Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Prieglobsčio ir migracijos fondo, Sienų valdymo ir vizų priemonės ir Vidaus saugumo fondo. Kartu su pasiūlymu įsteigti Teisingos pertvarkos fondą (TPF) 2020 m. sausio 14 d. Komisija pasiūlė įvairių BNR pakeitimų², kad bendrosios BNR taisyklės būtų taikomos ir naujam TPF. Kilus COVID-19 protrūkiui, 2020 m. gegužės 28 d. Komisija pasiūlė įvairių 2021–2027 m. sanglaudos politikos teisės aktų rinkinio pakeitimų, įskaitant papildomus BNR pakeitimus; tai yra peržiūrėtos 2021–2027 m. DFP ir gaivinimo priemonių rinkinio dalis³.
2. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę dėl pirminio BNR pasiūlymo priėmė 2018 m. spalio 17 d.⁴, o dėl iš dalies pakeistų pasiūlymų – 2020 m. birželio 10 d.⁵ ir 2020 m. rugsėjo 18 d.⁶
3. Regionų komitetas nuomonę dėl pirminio BNR pasiūlymo priėmė 2018 m. gruodžio 5 d.⁷, o dėl iš dalies pakeistų pasiūlymų – 2020 m. spalio 14 d.⁸
4. Europos Audito Rūmai nuomonę dėl BNR priėmė 2018 m. spalio 31 d.⁹

¹ Dok. 9511/18 + ADD 1.

² Dok. 5259/20 + ADD 1.

³ Dok. 8399/20 + ADD 1.

⁴ OL C 62, 2019 2 15, p. 83.

⁵ OL C 311, 2020 9 18, p. 55.

⁶ OL C 429, 2020 12 11, p. 236.

⁷ OL C 86, 2019 3 7, p. 41.

⁸ OL C 440, 2020 12 18, p. 191.

⁹ OL C 17, 2019 1 14, p. 1.

5. Europos Parlamentas poziciją dėl BNR priėmė per pirmąjį svarstymą 2019 m. kovo 27 d. plenariniame posėdyje.
6. Struktūrinių priemonių darbo grupė pasiūlymą dėl BNR nagrinėjo keliuose posėdžiuose pirmininkaujant Bulgarijai, Austrijai, Rumunijai, Suomijai, Kroatijai, Vokietijai ir Portugalijai.
7. Nuolatinų atstovų komitetas nuo 2018 m. gruodžio mėn. iki 2019 m. gegužės mėn. patvirtino įvairius dalinius derybų įgaliojimus dėl įvairių reglamento dalių (BNR bloką).¹⁰ 2020 m. liepos 22 d. Nuolatinų atstovų komitetas patvirtino dar vienus dalinius derybų su Europos Parlamentu įgaliojimus, kiek tai susiję su iš dalies pakeistais Komisijos pasiūlymais dėl BNR¹¹. Be to, 2020 m. spalio 5 d. Nuolatinų atstovų komitetas atnaujino dalinius derybų įgaliojimus, kad būtų atsižvelgta į Europos Vadovų Tarybos išvadą dėl 2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos ir gaivinimo priemonių rinkinio, priimtas 2020 m. liepos 17, 18, 19, 20 ir 21 d. Europos Vadovų Tarybos specialiajame posėdyje¹².
8. Remdamosi šiais įgaliojimais, pirmininkavusios Rumunija, Suomija, Kroatija, Vokietija ir pirmininkaujanti Portugalija vedė tarpinstitucines derybas; jos baigtos 2021 m. vasario mėn.
9. 2021 m. kovo 16 d. Europos Parlamento Regioninės plėtros (REGI) komitetas patvirtino tarpinstitucinių derybų rezultatus. 2021 m. kovo 18 d. REGI komiteto pirmininkas nusiuntė Tarybai pirmininkaujančiai valstybei narei laišką, kuriame nurodė, kad jis plenariniame posėdyje rekomenduos per antrąjį svarstymą Parlamente pritarti Tarybos pozicijai be pakeitimų, tekstą patikrinus teisininkams lingvistams.
10. Atsižvelgiant į pirmiau nurodytą susitarimą ir tekstą peržiūrėjus teisininkams lingvistams, [2021 m. xxxx] Taryba priėmė poziciją per pirmąjį svarstymą, laikydamosi SESV 294 straipsnyje nustatytos įprastos teisėkūros procedūros.

¹⁰ Dok. 11149/19 (dalinių įgaliojimų dėl BNR konsoliduota redakcija).

¹¹ Dok. 9428/20.

¹² Dok. 10879/20.

II. TIKSLAS (1–9 straipsniai)

11. Be kita ko, pagal SESV 174, 175, 177 ir 322 straipsnius BNR yra bendrasis reglamentas dėl kelių fondų, kuriems taikomas pasidalijamasis valdymas, ir juo siekiama padėti valstybėms narėms didinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, sumažinant įvairių regionų išsivystymo lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų ar salų atsilikimą. Remiantis SESV 177 straipsniu nustatomos bendros nuostatos, taikytinos su politika susijusioms ERPF, ESF+, Sanglaudos fondo, TPF ir EJRŽAF taisyklėms.
12. Be to, siekiant toliau plėtoti koordinuotą ir suderintą Sąjungos fondų, kuriems taikomas pasidalijamasis valdymas, įgyvendinimą, remiantis SESV 322 straipsniu nustatomos finansinės taisyklės, skirtos visiems į BNR įtrauktiems fondams, per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje aiškiai nustatant atitinkamų nuostatų taikymo sritį.
13. BNR bus remiami šie politikos tikslai:
 - a) konkurencingesnė ir pažangesnė Europa, skatinant novatorišką ir pažangią ekonomikos pertvarką ir regionų IRT jungtis;
 - b) žalesnė, mažo anglies dioksido kiekio ir prie nulio anglies dioksido kiekio technologijų pereinanti ekonomika ir atspari Europa, skatinant perėjimą prie švarios ir teisingos energetikos, žaliąsias ir mėlynąsias investicijas, žiedinę ekonomiką, klimato kaitos švelninimą bei prisitaikymą prie klimato kaitos, rizikos prevenciją bei valdymą ir tvarų judumą mieste;
 - c) geriau sujungta Europa, skatinant judumą;
 - d) socialiai atsakingesnė ir įtraukesnė Europa, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį;
 - e) piliečiams artimesnė Europa, skatinant tvarią ir integruotą visų rūšių vietovių ir vietos iniciatyvų plėtrą.

III. PER PIRMAJĄ SVARSTYMĄ PRIIMTOS TARYBOS POZICIJOS ANALIZĖ

a) Strateginis požiūris ir programavimas (7–37 straipsniai)

14. Kiekvienos valstybės narės parengta partnerystės sutartis bus glaustas strateginis dokumentas, kuriuo grindžiamos Komisijos ir atitinkamos valstybės narės derybos dėl ERPF, ESF+, Sanglaudos fondo, TPF ir EJRŽAF programų rengimo.
15. Valstybės narės atitinkamu teritoriniu lygmeniu, atsižvelgdamos į savo institucinę, teisinę ir finansinę sistemą, ir jų tam tikslui paskirtos įstaigos bus atsakingos už programų rengimą ir įgyvendinimą. Įgyvendindamos programas jos taip pat tinkamai atsižvelgs į partnerystės principą.
16. Buvo sustiprinti horizontalieji principai, *inter alia*, siekiant užtikrinti tvarų finansavimą, remiant ES klimato ir aplinkosaugos tikslus, įtraukiant žalos nedarymo principą ir principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, taip pat stiprinant ryšį su nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksnių planais. Programose bus nurodytas kiekvienos valstybės narės tikslinis indėlis į klimato srities veiksmus, kaip visų jai skirtų ERPF ir Sanglaudos fondo lėšų procentinė dalis.
17. Siekiant valstybėms narėms suteikti pakankamai lankstumo įgyvendinant joms pagal pasidalijamojo valdymo principą skirtus asignavimus, pagal per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją tam tikrą finansavimo lygį leidžiama perkelti tarp fondų ir tarp pasidalijamojo valdymo ir tiesiogiai bei netiesiogiai valdomų priemonių. Be to, tam tikromis reglamente nustatytais sąlygomis kiekviena valstybė narė taip pat galės lanksčiai prisidėti prie programos „InvestEU“.
18. Siekiant užtikrinti efektyviam ir veiksmingam fondų suteiktos Sąjungos paramos naudojimui būtinas išankstines sąlygas, bus sudaryti ir atitinkamose reglamento straipsnių ir priedų nuostatose aiškiai išdėstyti ribotas reikiamų sąlygų sąrašas ir glaustas baigtinis objektyvių jų vertinimo kriterijų rinkinys.

19. Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje toliau taikomas panašus požiūris į esamus mechanizmus, kuriais užtikrinamas Sąjungos finansavimo politikos ir Sąjungos ekonomikos valdymo ryšys 2014–2020 m., kad Komisija galėtų pateikti Tarybai pasiūlymą 2021–2027 m. sustabdyti visų arba dalies įsipareigojimų arba mokėjimų dėl vienos ar daugiau atitinkamos valstybės narės programų vykdymą, jei ta valstybė narė nesiima efektyvių veiksmų ekonomikos valdymo proceso kontekste. ESF+ ir INTERREG programos nebus įtrauktos į šių mechanizmų taikymo sritį.
20. Siekiant toliau stiprinti sanglaudos politikos ryšį su Europos semestru, 2024 m. valstybės narės pirmą kartą atliks kiekvienos ERPF, ESF+, Sanglaudos fondo ir TPF lėšomis remiamos programos laikotarpio vidurio peržiūrą. Peržiūros tikslas – visapusiškas programų veiklos rezultatais pagrįstas programų koregavimas. Pagal investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslą įgyvendinamų programų atveju suma, sudaranti 50 % 2026 m. ir 2027 m. numatytos įnašo sumos (lankstumo suma), kiekvienos programos atveju kiekvienoje valstybėje narėje bus sulaikoma ir galutinai paskiriama programai tik priėmus Komisijos sprendimą po laikotarpio vidurio peržiūros.
21. Teisės aktų leidėjai taip pat nusprendė įgalinti Komisiją priimti laikinas priemones fondų panaudojimui palengvinti, reaguojant į išimtines ar neįprastas aplinkybes. Komisija turės reikiamą teisės aktų sistemą šiomis aplinkybėmis tinkamiausioms priemonėms priimti, kartu išsaugant fondų tikslus.
22. Siekiant sumažinti administracinę naštą, pagal per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją leidžiama įgyvendinti su programos įgyvendinimu susijusią techninę paramą valstybės narės iniciatyva taikant programos įgyvendinimo pažangą pagrįstą fiksuotąją normą. Vis dėlto, kai norima užtikrinti 2014–2020 m. laikotarpio veiksmų tęstinumą, Tarybos pozicijoje numatoma galimybė valstybei narei toliau gauti tinkamų finansuoti išlaidų, kurias naudos gavėjas faktiškai patyrė ir kurios buvo apmokėtos vykdant techninės paramos veiksmus, kompensaciją.

b) Stebėseną, vertinimą, komunikaciją ir matomumą (38–50 straipsniai)

23. Siekdamas išnagrinėti programų rezultatus, valstybės narės įsteigs stebėsenos komitetus, į kurių sudėtį bus įtraukti atitinkamų partnerių atstovai. ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo atveju metinės įgyvendinimo ataskaitos bus pakeistos metinėmis veiklos rezultatų peržiūromis, grindžiamomis naujausia programos įgyvendinimo informacija ir duomenimis, kuriuos pateikia valstybė narė.
24. Programų institucijoms, naudos gavėjams ir suinteresuotiesiems subjektams valstybėse narėse ir toliau teks atsakomybė didinti informuotumą apie Sąjungos finansavimo paskatintus laimėjimus ir atitinkamai informuoti plačiąją visuomenę. Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje skaidrumo, komunikacijos ir matomumo veiksmai laikomi esminiais elementais užtikrinant Sąjungos veiksmų matomumą vietoje.

c) Fondų finansinė parama (51–68 straipsniai)

25. Taryba savo pozicija prisideda prie fondų panaudojimo supaprastinimo ir klaidų rizikos mažinimo. Siekiant šio tikslo, apibrėžiamos ir Sąjungos įnašo, skirto valstybėms narėms, formos, ir valstybių narių naudos gavėjams teikiamos paramos formos. Vadovaujantiesios institucijos galės skirti dotacijas suteikdamos su išlaidomis nesusijusių formų finansavimą. Kalbant apie naudos gavėjams skiriamas dotacijas, numatoma, kad valstybės narės turėtų vis dažniau naudotis supaprastintu išlaidų apmokėjimu.
26. Siekiant užtikrinti teisinį aiškumą, per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje nustatomas išlaidų ar sąnaudų, susijusių su veiksmais, kurie pagal šį reglamentą remiami fondų lėšomis, tinkamumo finansuoti laikotarpis ir apribojama parama užbaigtiems veiksams.

d) Valdymas ir kontrolė (69–85 straipsniai)

27. Pagal per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją valstybės narės gali savo iniciatyva paskirti koordinavimo įstaigą, kuri palaikytų ryšius su Komisija, teiktų jai informaciją ir koordinuotų programų institucijų veiklą toje valstybėje narėje.
28. Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija taip pat užtikrinama tinkama efektyvus bei veiksmingo fondų įgyvendinimo ir susijusių administracinių išlaidų bei naštos pusiausvyra, tiksliau nustatant valdymo patikrinimų ir auditų dažnumą, mastą ir aprėptį. Šiuo požiūriu Taryba savo pozicija užtikrina, kad valdymo patikrinimai būtų proporcingi anksčiau įvertintai rizikai, o auditai būtų proporcingi Sąjungos biudžetui kylančios rizikos lygiui.

e) Finansų valdymas ir finansinė programa (86–112 straipsniai)

29. Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje siūloma įvairių proporcingų priemonių, kurios turi būti įgyvendintos valstybių narių ir Komisijos lygmeniu, siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir biudžetą.
30. Siekiant skatinti su ekonomine, socialine ir teritorine sanglauda susijusius SESV tikslus, pagal investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslą bus remiami visi regionai, pagal tą tikslą paskirstant ERPF ir ESF+ išteklius remiantis paskirstymo schema, iš esmės grindžiama bendruoju vidaus produktu (BVP) vienam gyventojui. Valstybės narės, kurių vienam gyventojui tenkančios bendrosios nacionalinės pajamos (BNP) yra mažesnės kaip 90 % jų Sąjungos vidurkio, taip pat gaus paramą Sanglaudos fondo lėšomis pagal tą patį tikslą.
31. Europos teritorinio bendradarbiavimo (INTERREG) tikslui skirti ištekliai valstybėms narėms bus skiriami remiantis konkrečia paskirstymo metodika, pagal kurią visų pirma atsižvelgiama į gyventojų tankį pasienio regionuose.
32. Komisija nustatys kiekvienai valstybei narei skiriamų ERPF, ESF+, Sanglaudos fondo ir TPF asignavimų metinį paskirstymą pagal investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslą drauge su reikalavimus atitinkančių regionų sąrašu, taip pat asignavimus Europos teritorinio bendradarbiavimo (INTERREG) tikslui.

33. Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje taip pat nustatomos didžiausios bendro finansavimo normos sanglaudos politikos srityje, kai taikytina, pagal regionų kategoriją, siekiant užtikrinti, kad bendro finansavimo principo būtų laikomasi taikant tinkamą viešosios ar privačios nacionalinės paramos lygį.

f) Kitos nuostatos (112–119 straipsniai)

34. Siekiant užtikrinti paramos teikimo atitinkamoje politikos srityje tęstinumą, per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje nustatomos 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. laikotarpių laipsniško vykdymo nuostatos.

IV. IŠVADA

35. Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija atspindi kompromisinį susitarimą, pasiektą Tarybos ir Europos Parlamento derybų metu, padedant Komisijai.

36. Taryba mano, kad jos per pirmąjį svarstymą priimta pozicija yra subalansuotas tekstas, atitinkantis visus Bendrųjų nuostatų reglamento tikslus.